

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§ .6. Principium 6. Ratio legis, est anima legis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Juris 74. in 6. quæ dicit, non debere ab aliis trahi in ex-
ceptum, quod alicui gratiosè conceditur.

Deducitur 3. Hæredem non posse retinere bona ex Te-
stamento relicta, si comperiat esse aliena, etiam si sciat ab ipso
testatore bona fide ut propria fuisse possessa, modò tempus
prescriptionem requisitum non impleverit; uti commu-
ni docent Theologi.

§. VI.

PRINCIPIUM VI.

Ratio legis est anima legis.

Sensus.

Hoc est, sicut Anima est illa pars viventis, quæ animat,
et vim vigorem tribuit viventi; ita ratio seu finis impel-
let legem ferendam est unica causa, ob quam lex vigere
debet credatur.

Authoritas.

Desumptum est Can. consuet. dist. 1. & le. illud ff. ad le.
& communi Doctorum, teste P. Gobat tr. 8. n. 84 r.

Ratio.

Quia lex debet esse honesta, & pro communi eorum,
datur, utilitate conscripta, ergo hæc utilitas tanquam
impellens meritò dici debet anima legis, quo sine tota-
mente cessante, hoc ipso etiam lex ipsa obligare cessat, uti
L. r. 4. c. 2 n. 3. cum Suar. Medina. Navarr. & comm.
docet.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Si legis finis in particulari duntaxat
cesset, non ideo ejus obligationem desinere: sicut
si cesset informare unum membrum, non hoc ipso to-
tus corpus informare desinit; unde Layman l. c. ait, ad ex-
ceptionem à lege non satis esse, si ratio legis in particulari
cesset, sed debere etiam contrariè cessare, videlicet
si impedimentum, vel moralem impossibilitatem fer-
re legem.

Deducitur 2. Si lex plures in se partes continet, quarum

H h 2

una

una ab altera separari potest, tum cessante fine unius tantum
 partis, perseverare eandem adhuc secundum alteram partem
 uti teste Laym. l. c. sentiunt communiter Doctores, & colligunt
 ex reg. 36. in 6. ubi dicitur, utile non debere per inutile
 vitari.

Deducitur 3. Legem in presumptione fundatam
 re, si de veritate constet, uti iterum docent plerique Authores
 & habetur expressè in argum. cap. super hoc. de renunc. ubi lo-
 citur, presumptionem veritati cedere; hinc non inconvincibilem si
 pœnam in arma Sarraçenis subministrantes latam, qui contra
 scit, eos non usuros his instrumentis ad Christianos impo-
 gnandos, uti Laym. l. c. n. 4. cum Navarro docet.

§. VII.

PRINCIPIUM VII.

Non urget Conscientiam lex humana, quando
 deterrent mala gravia.

Sensus.

Hoc est, quando lex aliqua ab Homine lata non potest
 observari sine gravi damno aut incommodo, qualia sunt
 amissio vitæ, Sanitatis, Famæ, magnæ partis bonorum, gra-
 vium verberum, hoc ipso cessat illius obligatio nisi aliquis
 ex contractu se obligaverit ad illas servandas; aut ex lege
 vel præcepti humani observatione notabiliter majus
 publicæ commodum sperari, aut ex illius neglectu notabiliter
 ter gravius damnum timeri debeat; tunc enim lex humana
 etiam cum tanto periculo obligat, uti docent Medius
 Vasquez. p. 1. d. 16 l. c. 2. sic enim Dux Militi præcipit, ut
 periculo vitæ stationem servet; & Summus Pontifex præcipit,
 doti, ut cum simili periculo fidem Christi Paganis
 dicer.

Authoritas.

Desumptum est ex mente Bonac. Suar. Vasq. Valentini
 San. Salas. D. Antonini apud Ferd. de castro p. 1. tit. 2. d. 1.
 13. n. 9.

Ratio.

Quia Leges humanæ obligant tantum humano modo